

V Praze dne 27. 11. 2015
Čj.: 17203/2015-LRV

Stanovisko

k
návrhu vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem

I. Úvod:

Energetický regulační úřad předkládá k projednání návrh vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem, který byl zpracován na základě zmocnění Energetického regulačního úřadu podle ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 131/2015 Sb. Touto vyhláškou je navrhováno nahradit dnes existující vyhlášku č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem.

Předkládaný návrh vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem obsahuje úpravy stávajícího modelu trhu s plynem, které lze rozdělit do čtyřech oblastí.

1. Úpravy vycházející z fungování trhu s plynem – zde se ERU snaží do vyhlášky zapracovat aktuální poznatky z návrhů účastníků trhu s plynem a z proběhlých veřejných konzultací;
2. Úpravy vycházející z povinnosti implementovat síťový kodex pro vyrovnávání plynárenských soustav – zde dochází především k transpozici schváleného Nařízení (EU) č. 312/2014, kterým se zavádí kodex pro vyrovnávání plynárenských soustav.
3. Úpravy vycházející z povinnosti implementovat síťový kodex pro mechanismy přidělování kapacit – zde se jedná o transpozici a implementaci nařízení Komise (EU) č. 984/2013, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se doplňuje nařízení (ES) č. 715/2009.
4. Úpravy vyplývající z novely energetického zákona – zde do návrhu vyhlášky promítá ERU změny provedené do zákona č. 458/2000 Sb., energetického zákona, novelou zákona č. 131/2015 Sb.

II. Připomínky a návrhy změn:

Předkladatel k danému návrhu zpracoval odůvodnění, ve které se snaží jak o definici problému a popsání existujícího právního stavu, tak o identifikaci dotčených subjektů a dále o popis zvoleného řešení a cílového stavu.

Komise projednala předložené hodnocení dopadů regulace (uvedené v Odůvodnění) na svém jednání dne 23. října 2015.

Vznesla níže uvedené připomínky:

U většiny klíčových bodů z výše uvedených čtyř okruhů problémů je v odůvodnění navrženo několik variant řešení včetně popisu odůvodnění zvoleného řešení. Lze konstatovat poměrně dobré uchopení problému a popis odůvodnění většiny technicko-právních řešení. Současně je ale nutné uplatnit vůči odůvodnění některé metodologické výhrady zejména z důvodu absence prakticky jakýchkoliv relevantních ekonomických údajů a vyhodnocení u jednotlivých zvolených řešení.

V textu odůvodnění není prokázáno konstatování předkladatele, že návrh vyhlášky předpokládá minimální finanční zátěž pro soukromé subjekty, na které se změna vyhlášky vztahuje, a podnikatelské prostředí v oblasti plynárenství nebude dotčeno, a očekává se zlepšení sociálního a podnikatelského prostředí, a to zejména z důvodu rozšíření podmínek, za nichž lze přistupovat k přepravním soustavám, stanovení postupů upravujících proces při změně dodavatele plynu, a úpravy ustanovení, která v účinném znění nabízejí nejednoznačný nebo nepřesný výklad. **Návrh znění vyhlášky a doprovodného odůvodnění, jak je nyní koncipován, je v tomto směru nejednoznačný a neobsahuje reálné vyhodnocení dopadů na potencionální tržní subjekty. Komise považuje za nezbytné doplnit alespoň základní ekonomická data u vybraných problémů, údaje o základních subjektech trhu s plynem a reálných dopadech vyhlášky, které byly jistě předkladateli k dispozici při zvažování jednotlivých variant řešení.**

Dle konstatování ERU je hlavním cílem navrhované prováděcí právní úpravy především podpořit rozvoj konkurenčního krátkodobého velkoobchodního trhu s plynem v ČR a EU, umožnit poskytování flexibility přepravní soustavy a nabídnout ji k nákupu a prodeji prostřednictvím tržních mechanismů, aby uživatelé sítě mohli účinně vyrovnávat svá vyrovnávací portfolia, nebo aby provozovatelé přepravní soustavy využili flexibilitu přepravní soustavy při vyrovnávání přepravní soustavy, dále usnadnit obchod s plynem mezi vyrovnávacími zónami, a tím přispět k rozvoji tržní likvidity. Cílem vyhlášky má být tedy dokončení plně funkčního a navzájem propojeného vnitřního trhu s energií, zvýšení konkurenceschopnosti a zaručení toho, že si všichni spotřebitelé budou moci pořídit energii za ty nejpříznivější ceny. Vedle implementace evropských pravidel pro vyrovnávání plynu v přepravní soustavě má navrhovaná úprava rovněž za cíl nevytvářet bariéry pro malé obchodníky k účasti na trhu s plynem v České republice, nezvyšovat rizika pro provozovatele přepravní soustavy a operátora trhu a v co největší míře podporovat obchodování na krátkodobém trhu s plynem v ČR, tj. využít v co největší míře již vybudované IT systémy účastníků trhu s plynem. Výsledný model je pak ERU prezentován jako vyvážený a nediskriminační kompromis, jehož hlavním smyslem je rozvoj trhu s plynem v České republice a nastavení takových podmínek, aby byla zajištěna bezpečnost dodávek plynu pro zákazníky v České republice a zároveň nedošlo k nárůstu cen pro zákazníky v důsledku přijetí řešení vyvolávající neopodstatněné náklady.

S tímto tvrzením nelze bez dalšího souhlasit, neboť sám předkladatel na druhé straně konstatuje, že **dle návrhu vyhlášky bude moci provozovatel přepravní soustavy provádět vyrovnávací akce výlučně využitím vyrovnávací služby nebo nákupem a prodejem plynu na vnitrodenním trhu organizovaném operátorem trhu (OTE, a.s.). Současně index krátkodobého trhu nově kalkulovaný a zveřejňovaný operátorem trhu má být jediným indexem povinně použitelným provozovatelem přepravní soustavy pro stanovení velikosti použitelné ceny pro denní vyrovnávací množství. Možnost nákupu a prodeje plynu na jiných vnitrodenních trzích organizovaných jinými osobami vyhláška neumožňuje. Obdobně také prodej nevytěženého plynu ze zásobníků plynu musí být uskutečněn na vnitrodenním trhu a nikoli také na denním trhu. Tímto trhem je míněn výlučně trh organizovaný Operátorem trhu (OTE, a.s.). Možnost odprodeje na jiných vnitrodenních trzích organizovaných jinými osobami vyhláška neumožňuje.**

Návrhem se tak zavádí výsadní postavení OTE, a.s., což je v rozporu s účelem i obsahem Nařízení Komise (EU) č. 312/2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních soustavách (dále jen „Nařízení“). Dle čl. 6 odst. 3 Nařízení musí mít právo provozovatel v rámci vyrovnávací akce přepravní soustavy nakupovat či prodávat plyn na jakékoli obchodní platformě, která splňuje stanovené podmínky. **Dle názoru komise je zde potencionální hrozba, že daná část vyhlášky odporuje též tuzemským a unijním pravidlům soutěžního práva. Samotné odůvodnění de facto vytvoření tohoto monopolu nikterak nezdůvodňuje a předkladatel v tomto bodě nezpracovává žádné varianty řešení ani nezdůvodňuje, proč byl tento způsob řešení zvolen. Zvolené řešení proto může potencionálně ohrozit další podnikatelské subjekty, které by měly zájem vytvořit konkurenční platformy pro vnitrodenní obchodování, podobně jako již dnes existují konkurenční trhy pro dlouhodobé obchodování s plynem.**

Komise na základě výše uvedených připomínek předkladateli materiál vrátila k dopracování odůvodnění vyhlášky o výše uvedené chybějící celkové ekonomické odůvodnění vzhledem ke zvolenému řešení u jednotlivých problematik a dále požadovala vysvětlení výše popsaného problému v oblasti krátkodobého obchodování s plynem (vnitrodenní trh).

III. Závěr:

Upravený a doplněný návrh odůvodnění byl ze strany předkladatele dopracován a doplněn dle požadavků komise. Rovněž bylo doplněno stanovisko odboru kompatibility Úřadu vlády a komise LRV pro evropské právo. Na základě těchto doplnění proto komise v rámci procedury per rollam akceptuje nové znění odůvodnění včetně doplnění technického zdůvodnění.

Vypracoval: JUDr. Petr Solský

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
v. r.
předsedkyně komise